

СИНТАКСИЧНІ ФУНКЦІЇ ПОРІВНЯЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Леся ІКАЛЮК (Івано-Франківськ, Україна)

У статті за допомогою компонентного аналізу автор виокремлює синтаксичні функції порівняльних конструкцій сучасної англійської мови. Порівняльні конструкції в досліджуваних текстах сучасної англійської мови виконують функцію обставини способу дії, предикатива та означення.

Ключові слова: *порівняльна конструкція, сучасна англійська мова, компонентний аналіз, синтаксичні функції, обставина способу дії, предикатив, означення.*

Applying the componential analysis, the author studies syntactic functions of Modern English comparative constructions. In the Modern English texts under study, the comparative constructions perform the functions of adverbial modifier of manner, predicative, and attribute.

Key words: *comparative construction, Modern English, componential analysis, syntactic functions, adverbial modifier of manner, predicative, attribute.*

Вивчення мови на сучасному етапі відбувається у безперервному зв'язку із свідомістю людини, оскільки дослідження мови у її статичному вимірі став просто неможливим. Людина, її внутрішній стан та світобачення відіграють вагомую роль у формуванні, організації та використанні мови як засобу комунікації, обробки, збереження та передачі знань. Антропоцентричність мови виявляється на всіх рівнях мовної системи: фонетичному, лексичному, морфологічному та синтаксичному. Важко зараз уявити існування мови, чи будь-яких мовних одиниць, поза межами людського сприймання.

Уся картина світу, а мовна картина світу, зокрема, закладена у нашій свідомості у вигляді концептів. Ми мислимо не словами, реченнями, а концептами, які знаходять своє відображення у мові. «Концепт як будь-яка дискретна одиниця колективної свідомості відображає предмет реального й ідеального світу, зберігається в національній пам'яті мови і займає відповідну комірку в національно-обумовленій концептосфері мови [2: 128]». Концепт порівняння превалює серед інших концептів, тому що, на нашу думку, є одним із засобів пізнання світу. Пізнаючи новий предмет, ми неодмінно зіставляємо його із уже відомими нам предметами, шукаючи подібність чи відмінність між ними, щоб збагнути суть цього предмету.

У мові концепт порівняння оформлюється у вигляді порівняльних конструкцій, які, в свою чергу, є синтаксичними структурами і входять до синтаксичних одиниць вищого порядку – речень, де піддаються усім законам існування в реченні і виконують певну синтаксичну функцію.

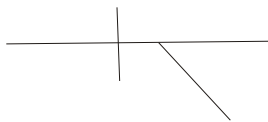
Метою нашої статті є дослідити, які саме синтаксичні функції виконують порівняльні конструкції сучасної англійської мови. Матеріалом дослідження слугувала суцільна вибірка порівняльних конструкцій з Книги Псалмів останньої Інтернет версії *The Holy Bible*.

У сучасній англійській мові показником порівняльних відношень є наступні поверхневі морфосинтаксичні експлікатори – *like, as, as ... as, as if, as though*. Імплицитність порівняльних конструкцій виражається за допомогою слова *to resemble*, конструкції *the ... the*, та за допомогою ступенів порівняння. Найпродуктивнішим показником порівняльних конструкцій у сучасній англійській мові є показник *like* [3: 22], що і підтвердив кількісний показник нашої вибірки: із 284 порівняльних конструкцій у 144 наявний показник *like*. Тому, порівняльні конструкції з показником *like* і стали об'єктом нашого дослідження.

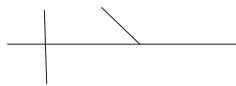
Для того, щоб визначити синтаксичні функції порівняльних конструкцій, ми дослідили їхній зв'язок із іншими членами речення, проаналізувавши структуру речень, в які входили порівняльні конструкції, за допомогою 10

моделей речень, запропонованих Мартою Коллін та Робертом Фанком [5], де NP – іменна група, ADV/TP – обставина місця чи часу, ADJ – ад’єктивований комплемент, V-lnk – дієслово-зв’язка, V-int – неперехідне дієслово, V-tr – перехідне дієслово:

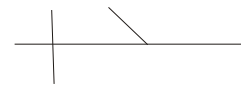
Модель I. NP *be* ADV/TP

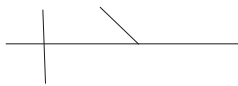
Модель II. NP *be* ADJ

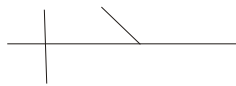
Модель III. NP₁ *be* NP₁

Модель IV. NP V-lnk ADJ

Модель V. NP₁ V-lnk NP₁

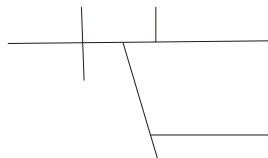
Модель VI. NP V-int

Модель VII. NP₁ V-tr NP₂

Модель VIII. NP₁ V-tr NP₂ NP₃

Модель IX. NP₁ V-tr NP₂ ADJ

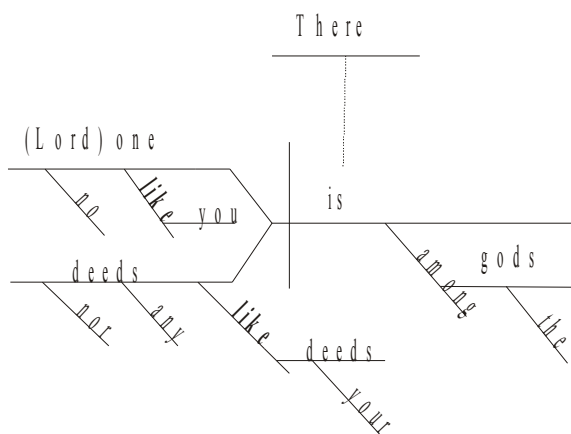

Модель X. NP₁ V-tr NP₂ NP₂

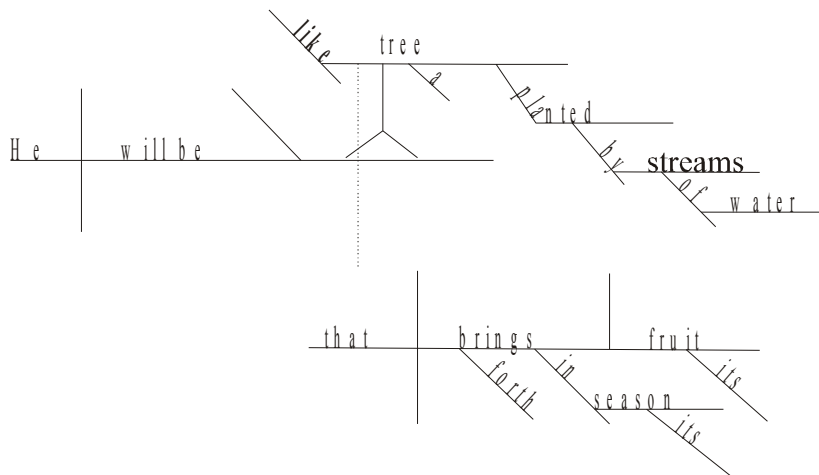
Порівняльні конструкції вживаються у всіх моделях речень, окрім Моделей II, IV та IX. Наприклад:

Модель I. NP *be* ADV/TP

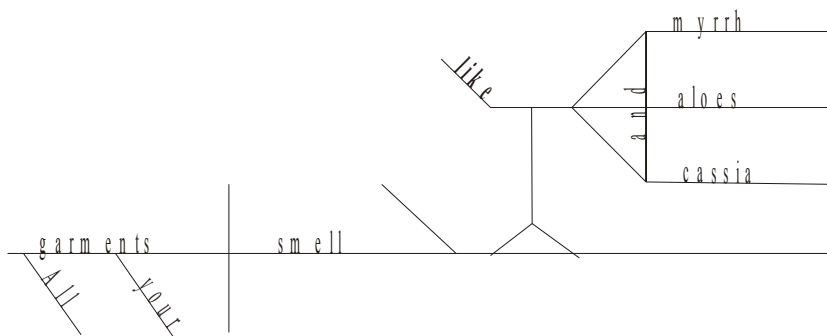
There is no one **like** you among the gods, Lord, nor any deeds **like** your deeds (Psalm 86:8)

Модель III. NP₁ be NP₁

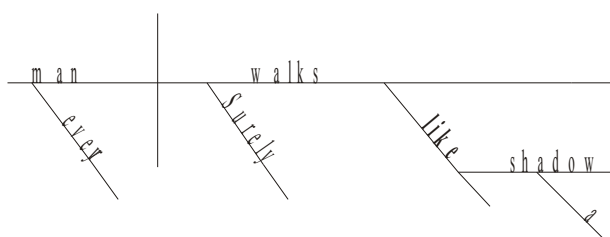
He will be **like** a tree planted by the streams of water, that brings forth its fruit in its season (Psalm 1:3)

Модель V. NP₁ V-link NP₁

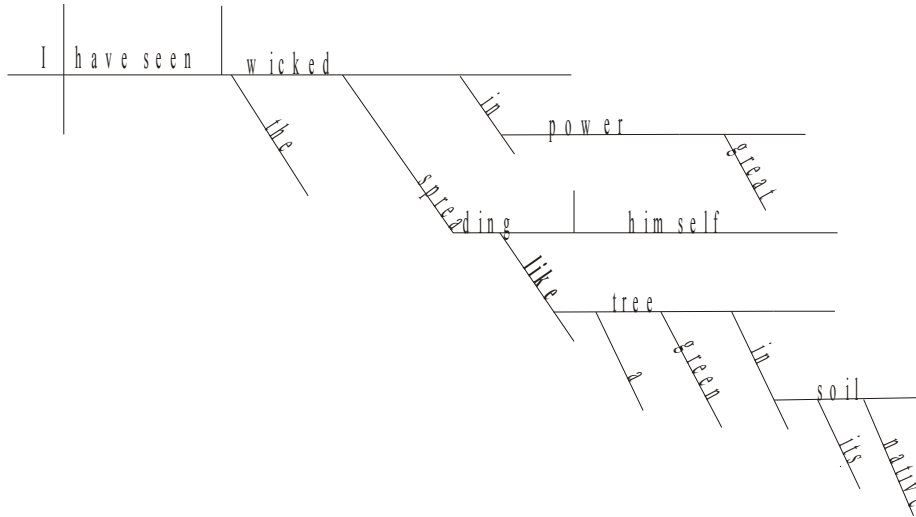
All your garments smell **like** myrrh, aloes, and cassia (Psalm 45:8)

Модель VI. NP V-int

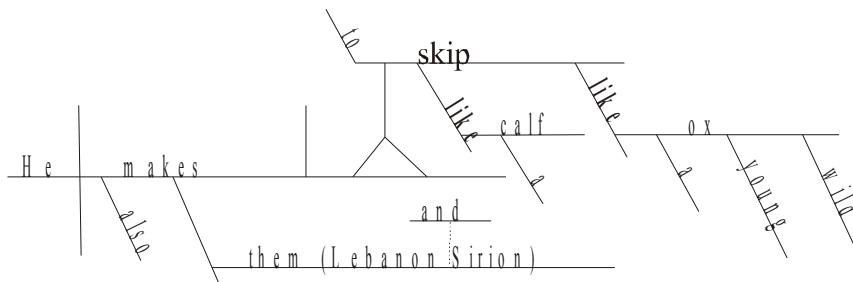
Surely every man walks **like** a shadow (Psalm 39:6)

Модель VII. NP₁ V-tr NP₂

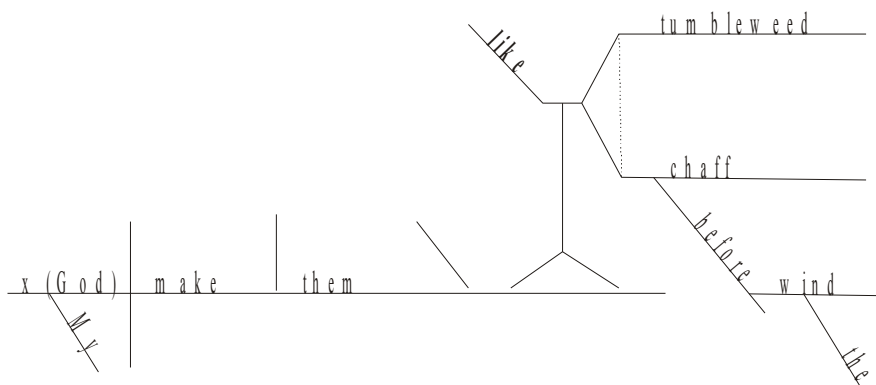
I have seen the wicked in great power, spreading himself **like** a green tree in its native soil (Psalm 37:35)

Модель VIII. NP₁ V-tr NP₂NP₃

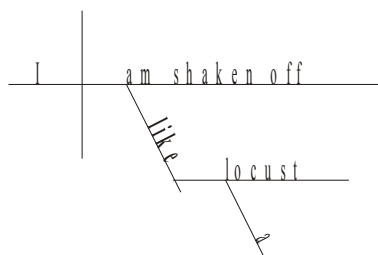
He makes them also to skip **like** a calf; Lebanon and Sirion **like** a young, wild ox (Psalm 29:6)

Модель X. NP₁ V-tr NP₂ NP₂

My God, make them **like** tumbleweed; **like** chaff before the wind (Psalm 83:13)

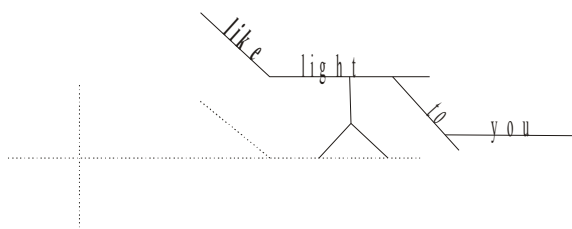
Слід зазначити, що порівняльні конструкції також вживаються в реченнях, за структурою схожих на Модель VI, однак різниця полягає в тому, що в Моделі VI дієслово – в активному стані, а в згаданих реченнях дієслово вживається в пасивному стані. Такі речення описуються за Моделлю VII:

I am shaken off **like** a locust (Psalm 109:23)

Проаналізувавши порівняльні конструкції в складі як простих, так і складних речень, ми дійшли висновку, що вони виконують такі синтаксичні функції:

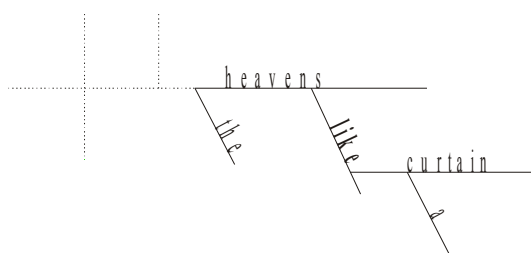
- предикативу

The darkness is **like** light to you (Psalm 139:12)

У цій функції порівняльні конструкції вводяться за допомогою таких дієслів-зв'язок: *to be*, *to become*, *to smell*.

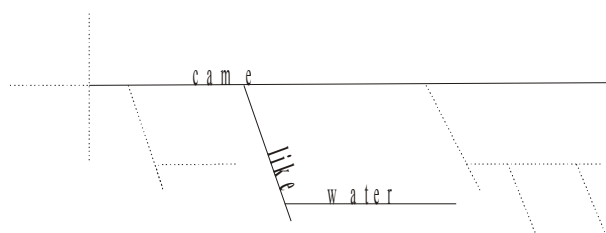
- постпозитивного означення

He stretches out the heavens *like a curtain* (Psalm 104:2)

Порівняльні конструкції виконують функцію саме постпозитивного означення. У функції препозитивного означення згадані конструкції нам не зустрічалися, що можна пояснити структурою порівняльної конструкції, яка є чотиричленною, і суб'єкт порівняння, як правило, знаходиться перед об'єктом порівняння, що вводиться за допомогою показників порівняльних відношень [1: 7].

- обставини способу дії

They came around me *like water* all day long (Psalm 88:17)

У нашій вибірці порівняльні конструкції виконують функції тільки обставини способу дії, функції інших обставин (часу, місця, причини, наслідку, супровідних дій та ін.) нами занотовані не були, що можна пояснити тим, що порівняльні конструкції вживаються при дієслові для порівняння, власне, дії, те, як вона виконується.

З проаналізованих нами 144 порівняльних конструкцій 57 виконують в реченні функцію обставини способу дії, 51 – предикатива, 36 – означення, що ще раз підтверджує гіпотезу про те, що порівняння – процес відображення в людській свідомості реальних відношень подібності чи відмінності між предметами та явищами оточуючого світу.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Ікалюк Л. М. Порівняльні конструкції в текстах давньоанглійської мови: структурний і функціонально-семантичний аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови». – Київ, 2010. – 20 с.

2. Попова Н.С. Когнитивная метафора в концептосфере языка // Связи языковых единиц в системе и реализации. Когнитивный аспект. Вып. II: Межвузовский сборник научных трудов. – Тамбов: Изд-во ТГУ им. Г.Р.Державина, 1999. – С.128 – 134.
3. Размахнина Н.К. Параллелизмы сравнительных конструкций в современном английском языке // В помощь преподавателям иностранных языков: Выпуск 7. – Изд-во «Наука», Сибирское отделение, Новосибирск, 1976. – С.18 – 36.
4. Holy Bible. - <http://ebible.org/bible/web/Psalms.htm>
5. Kolln, Martha, Funk Robert. Understanding English Grammar: 6th ed. – New York: Longman, 2002. – 456p.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Леся Ікалюк – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Наукові інтереси: історія англійської мови, функціональна семантика, когнітивна лінгвістика.